

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. október 10.

Csütörtök.

XX. évfolyam. 80. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petíciósért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyílttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyíltterek díja előre fizetendő.

A választások eredménye.

Megtörtént. Hatalmas viharoként zúgott végig az országon a nép ítélete. Ezuttal csakugyan a nép ítél, még pedig szabadon, férfiasan, minden külső befolyástól függetlenül. Itt-ott ugyan még felütötte fejét a régi szellem, de a nemzet tulnyomó része erélyesen tiltakozott a „réginek” visszatérése ellen.

S ha abszolút értelemben nem is lehet még tiszta választásokról beszélni, az ellenzéki pártok is elismerik készséggel, hogy legalább a multhoz képest a mostani választások tisztábbak, becsületesebbek voltak, mint az alkotmányos éra óta végbement összes választások.

Legkifejezőbb módon érvényre jutott a megnevesült új szellem a székesfővárosban. Az erőszak és hatalmi befolyás itt teljesen szünetelt, mindenki a maga legjobb belátása és meggyőződése szerint szavazhatott arra, akire akart.

Ezuttal azonban csakis általános és országos szempontból akarván méltatni a választás eredményeit, konstatáljuk mindenekelőtt, hogy a számbeli arányokat tekintve a szabadelvű-párt kissé megfogyatkozva s ennek megfelelőleg — az ellenzék ugyanily mértékben meggyarapodva került ki a választásokból.

De senkisé is örül jobban a kormány-párt megapadásának, mint Széll Kálmán, ki egyoldalunak és elhibázottnak tekintené egész kormányzatát, ha a parlamenti egyensúlyt nem biztosítaná egy numerice elég tekintélyes ellenzék.

Sőt a parlamentárizmus szempontjából csak sajnálni lehet, hogy az ellenzék nem tudott jelentékenyebb eredményeket elérni.

Még legjobban járt a Kossuth-párt, mely majdnem 30 taggal szaporodott. De ha tekintetbe vesszük, hogy az Ausztriával és a külfölddel való gazdasági egyezkedések lesznek már legközelebb a politikai élet ütközési pontjai s ha figyelembe vesszük, hogy az Alföld, a Dunántúl és a székelység színmagyar népe politikai ideáljairól most mondhatott először szabad véleményt, valóban csodálkozunk kell azon, hogy a Kossuth-párt legalább 100 főre föl nem szaporodott.

Az Ugron-párt megduplázódott. Matematikailag ez igen nagy eredmény, ámde ez a párt így megkétszerezedve is csak 12 tagból áll. Alig tévedünk abbéli föltevésünkben, hogy Ugron Gábor már legközelebb cserben hagyja ezt a pártot.

Nem bíhetjük ugyanis, hogy Ugronnak, akinek különben is súlyos gondot

okoz szorult anyagi helyzete, kedvet érezne a törpe párt parlamenti vezetésére.

Valószínűbbnek látszik, hogy már legközelebb megválí a szilágysomlyói mandátumtól, melyet — ha jól vagyunk értesülve — Bartók Lajosnak fog cedálni.

Mi lesz aztán ebből a pártból, nem tudjuk. Valószínű, hogy java-része végre egyesülni fog a Kossuth-párttal, a másik része pedig a néppárttal. Polónyi bukása is megkönnyíti majd a függetlenségeknek egymással való egyesülését. Áttérve a néppártra, konstatáljuk, hogy ennek a pártnak vérmes reménye ép oly kevésbé valósult meg, mint azoknak a gondalma, akik attól tartottak, hogy a néppárt 50—60 tagra fog felszaporodni. Alig nyert ez a párt valamit a mostani választásokon és mivel az egyházpolitikai törvények következményeivel a főpapság és a katolikus arisztokrácia már leszámolt, előre meg lehet jósolni, hogy ez a párt az új parlamentben teljesen el fog posványodni. Még meg kell emlékeznünk a nemzetiségekről és a szociálistákról. Előbbiek némi eredményt tudtak elérni, utóbbiak egyetlenegy mandátumot sem nyerhettek el. Ami elég sajnálatos, mert most már, ha csakugyan kulturáliam vagyunk, legfőbb ideje lenne, hogy a munkásosztálynak is egy-két képviselője legyen a magyar parlamentben. A szociálisták abszolút veresége újabb bizonyítéka annak, hogy a választói jogosultságot végre szélesebb alapra kell fektetni.

A nemzetiségeknek előtérbe lépése pedig elodázhatlan szükségessé teszi az adminisztráció államosítását, mert a parlamentbe tóduló nemzetiségeket csakis saját otthonukban, a községházán és az iskolában lehet sikerrel legyűrni.

Ekként egymás mellé állítva az összes ellenzéki árnyalatokat, azt látjuk, hogy azok sem számbeli, sem értelmi erejüknel fogva nem képviselnek olyan tényezőt, mely képes volna a hatalmas kormány-párt munkavágyát és tetterejét megbénítani. A parlamenti munkásság sikere ekként kizárólag a szabadelvű-párt munkakedvétől és értelmi képességétől függ. Lehetetlen azonban e pillanatban még ítéletet mondani a párt értékéről és erejéről, annyira megváltozott a képe és jellege a pártnak. Alig lehet ráismerni a régire ebben az új pártban. Közvetlenül a választások előtt meghalt Szilágyi és Pulszky. Az inkompatibilitási törvény száműzte Chorint, Matlekovicsot, Láncezt, Ráth Pétert, Tolnai Lajost, Ország Sándort s másokat; a választásokon elbuktak Tisza Kálmán, Plósz, Vörösmarthy, Gajáry Ödön, Ábrányi Kornél, Láng Lajos, Radocza

János, Mezei Mór, Rosenberg Gyula, Rohonczy Gedeon, Makfalvas és még sok más kitűnősége a szabadelvű-pártnak. Emmer Kornél pótválasztás alá kerül, Apponyi és Tisza István pedig csak végtelenül heves küzdelmek árán juthattak mandátumhoz.

Miben különbözik tehát az új szabadelvű-párt a régitől? Abban, hogy a Bánffy-sták teljesen hiányozni fognak. Legnagyobb részük még a választások előtt vissza vonult a fórumról, akik pedig szerencsét próbáltak, ott maradtak a porondon. A Tiszák ernyedetlen erővel küzdöttek pozíciójukért, de véres fejjel visszaverettek. Ám az Apponyisták sem tudtak nagy sikereket elérni. Maga a vezér is veszedelemben forgott.

Ki hát a győztes a szabadelvű-pártban és kié a szabadelvű-párt? Kétségtelenül Széll Kálmán a győztes és az övé a párt. Megsemmisítve a Bánffy-stákat és Tiszákat, ma Széll Kálmán nemcsak forma szerint, de tényleg is ura és irányítója a szabadelvű-pártnak. De mégsem egészen, mert ott van a pártban Károlyi Sándor is, aki előreláthatólag a legbefolyásosabb tagja lesz az új szabadelvű-pártnak. A szabadelvű-párton belül ugyanis ő az egyedüli politikus, aki Széll Kálmán mellett önálló eszmét és irányt képvisel. S habár az agráriusok reményei nem is teljesedtek teljes mértékben, mégis kétségtelen, hogy Károlyi Sándor mindjárt eleve sok barátot és elvtársat fog találni a szabadelvű-pártban, akikre támaszkodva domináló állást foglal majd el a szabadelvű-párton. De reméljük és hisszük, hogy Széll Kálmán még idején korlátok közé fogja szorítani az agráriusok tulköveteléseit. S ebben a reményben örömmel üdvözljük Széll Kálmánnak és a szabadelvű-pártnak a mostani általános választások alatt elért nagy sikereit.

Veritas.

(Az új képviselőház.) Öt évvel ezelőtt összesen 283 szabadelvű-párti jelöltet választottak meg; az idén a volt nemzeti-párti képviselőkkel együtt sem lesz ennyi tagja a kormány-pártnak. Az a többség, amelylyel a fúzió alkalmával gyarapodott a kormánypárt, most megoszlik az ellenzéki pártok között. A Kossuth-pártnak öt évvel ezelőtt csak ötven tagja volt, míg most a pártnak már hetvenhárom jelöltjét megválasztották, ami majdnem ötven százalékos szaporodást jelent. Valószínű azonban, hogy a pótválasztás, s a még hátralevő tizenegy első választások alkalmával is szaporodni fog a Kossuth-párti képviselők száma. Ezt úgy magyarázzák, hogy a függetlenségi eszmék erősen hódítanak a magyar közvéleményben; ez azonban nagyon téves magyarázat; volt idő, mikor a függetlenségi pártnak száz-nál több tagja volt, csak erőszakoskodás útján szorították le a párt képviselőinek számát ötvenre;

most, hogy ez a szám ötven százalékkal szaporodott, ez semmi egyebet nem jelent, mint hogy most nem történt semmi erőszakoskodás és így a nép majdnem annyi függetlenséget választott, mint régebben. A néppártnak jóval kevesebb képviselője lesz a házban, mint amennyire a beavatottak számítottak. Mindenki azt hitte, hogy a néppártnak legalább 30-35 képviselője lesz, — s íme, most is csak husz van, mint 1896-ban. Legfőleg ezután a pótválasztások alkalmával szaporodik még a néppárt néhány képviselővel. Az Ugron-pártnak már tíz képviselője van (kettővel több, mint eddig.) s Gyula, Főlegyháza, Szentes, Zenta és Peér még hátra van. Ezt a növekedést sem jósolta az Ugron-pártnak senki. A párton kívüliek száma esőként tizenháromról tízre; jobbára a szászok szerepelnek ebben a rubrikában, akik, ha csak lehet, a kormányynyal szavaznak. Őt hat nemzetiségi képviselő szomorú alakja lesz a házban, amelyben ezután egy új párt is szerepel: a demokrata-párt, amelynek azonban egyelőre még csak egy tagja van.

Az első ülés. A képviselőház érvényben levő házszabályainak első szakasza szerint a képviselők „a megjelenésre törvény által engedett napok harmadikán délelőtti tíz órakor” gyűlnek össze a képviselőház üléstermében. Ő felsége, mint tudva van, folyó hó 24-ére hívta össze az országgyűlést. Ezekből következik, hogy az új képviselőháznak október 26-án délelőtti tíz órakor lesz az első ülése.

Az új képviselőház korelnöke. A legutóbbi képviselőházak megnyitására, mint tudva van, Janicsáry Sándor, a Ház „agá”-ja, viselte volt a korelnöki tisztelet s mellette ott állott tartalékban Nákó Kálmán gróf, — kire egyébként a magyar delegatio ülésszakain hárult a korelnöki teendők végeztése. A mostani országgyűlésre egyikük sem kapott mandátumot s ennél fogva új korelnököket kell keresni az idősebb új képviselők közül. Ott volna ugyan az öreg Madarász József, eddig is, most is a Ház legidősebb tagja, de őt tudvalevőleg közjogi skrupulusok meggátolták eddig, s valószínűleg most is akadályozni fogják abban, hogy a képviselőket a budai várba, a király elé vezethesse. Szó volt, mint leendő korelnökről, Ivánka Zsigmondról is, a korponai választás eredménye azonban halomra döntötte ezt a kombinációt is. Ily körülmények közt a kormány lesz kénytelen kifürkészni, hogy az új képviselőháznak ki a legidősebb s mint ilyen a korelnöki tiszt viselésére hivatott tagja. Hír szerint Fabiny Teofil lesz az új képviselőházban a korelnök.

KÜLFÖLD.

Angol-búr háború.

Mikor akkora világhatalom, mint Nagy-Britannia, beteken át belondítja a világot nyert csatáinak hírével, holott az utolsó két hét alatt egyebet sem aratott vereségnél: azt nem értjük s nem is imponál.

De nem fog imponálni akkor sem győzelmével, ha végül azt a maroknyi elkinzott népet leveri, hazájától, függetlenségétől megfosztja. — Hatalom, amely 400,000,000 alattvalóval, dus anyagi eszközökkel, a hadtudományi és technikai vívmányok birtokában képtelen egy össze-vissza alig félmillió lélekkel bíró népet két éven át tartó hadjáratban legyőzni, annak esetleges győzedelme a harmadik évben csak a szatyrárt hívhatja ki, de nem a bámulatot. Az elismerést pedig már éppen nem, tekintve azt a hallatlan brutalitást, amellyel a világhatalom a kis búr nép ellen igazságtalan háborúját folytatja.

Két hét óta vereséget vereség után szenvedtek az angolok. Hét nagyobb vereség sőtétlik ezen idő alatt háborújuk krónikáján. E csatákban angol hivatalos kimutatás szerint elesett 900 emberük. Vesztettek 7 ágyút. Képzeltető, hogy e „hivatalos” számok mennyire hiányosak és mennyivel többen lettek áldozatai a világraszóló bűnnek, aminek a Chamberlain-klíkk e háborúját elnevezni lehet.

Káros-e a nép művelése?

— Irta: M. Székely János. —

Sokszor hallottam, nem egyszer „szemembe mondották, többször ismételték előttem, hogy „mire való az a sok iskola; nem kellene a népet úgy kímélni: úgy kioktatják a parasztot, hogy már eselédet sem lehet kapni; a dolog végét már senki sem akarja megfogni, mindenki csak ur akar lenni; a közönséges munkás csak úgy télvállra beszél az urral. Nem jól van ez így, az a sok iskola csak a munkás strikeket szaporítja, a szocializmus magvait hintegeti.” Szomorú jelentések, súlyos vádak. Szerencsére nem közvélemény, csak egyes, sőtétben bukkáló baglyok huhogásai. Tehát helyezünk-e súlyt rá? Kezdetben úgy gondolkodtam: egy fa nem erdő, egy fecske nem csinál tavaszt. Rá sem hederíték. Ismétlődés esetében azonban fontolgatni kezdtem, hogy ezen nyilatkozatok a könnyen hívőkben az iskola iránt ellenszenvet keltenek, az iskolát

népszerűtlenné, ellenséggel és nem baráttal van dolgunk.

Vizsgálódni kezdtem, hogy nincs-e valami látszólagos alapja e nyilatkozatoknak. Módomban volt, tehát összehasonlításokat tettem. Megfigyeltem több olyan egyszerű földmivest, a kik iskolás korukban szorgalmasok, jómagaviseletűek voltak, s más társak mellett a gyakorlati kertészeti oktatást, a földmivelésre való tudnivalókat elsajátították, tisztességet, illedelmet tanusítottak. Földjük nem gazt termel, állataik jó husban voltak, házuk tájéka kifogástalan tiszta volt; kötelességteljesítő, állampolgárok hírében állottak. Figyelmem aztán azokra fordult, a kiket iskolába szülei csak a büntetéstől való felelemről küldöttek, de állandóan rendetlenül, s akik az iskolai időt tekergéssel, hanyagsággal, verekedéssel töltötték; rakoncátlan, rossz magaviseletűek voltak. Szüleiktől egyebet sem hallottak: Minek messz iskolába, úgy sem lesz pap belőled. Bizony ezek földje legnagyobb része gyomot és konkolyt termel, zugolódtak az adó miatt, mindenütt zene-bonát idéztek elő, kötelességeiket nem akarták teljesíteni, de a jogokból két részt is akartak kapni. Haszontalanok a társadalomban is. Az iskola volt itt a hibás? Nem, az megtette kötelességét. A leg gondosabb gazda buzájában is terem néha konkoly.

Vizsgálódásom tárgyává tettem azután az iparosokat. Bő alkalmam nyílt. Tapasztaltam, hogy azon iparos ifjaknak, akik ifjúságuk idejét az elméleti ismeretek és a szakképzettség megszerzésével töltötték, takarékosok, munkások, előre törekvők voltak, virágzó üzletük van; a közönség felkeresi őket, mert illemtudók, udvariasak s szolid munkát készítenek, tehát a vevőt nem kívánják becsapni. Jölliét a sorsuk. Ezek már tudják, hogy az iparospálya fölér bármely más kereseti forrással, akár hivatalnokai akár gazdasági állással. Nyugodt, jó polgárok.

De viszont számosan vannak, akik minden bajuk orvoslására az államtól várnak segítséget; hiányos a képzettségük, abszolute nincs modoruk, az illem és tisztesség előttük ismeretlen fogalom, honyék, munkátlanak, iszákosok s ha, a mint az természetes is, szükségét szenvednek, izgatnak, társikat bujtogatják. Az ilyenek képezik a zavargó elemet. Az ilyeneknél a nevelés és tanítás elhíntett magvai kösziklára estek. Az ilyenek a mama-hullást várják, pedig mindig igaz marad: Segíts magadon s az Isten is megsegít. Az elégedetlenség és zavargás okául igazságos érzettel bünbakképpen lehet oda állítani az iskolát?

De tapasztalataink elősorolásában menjünk tovább. — Ismerék községet. Mondják, régen virágzó község volt. Nem tudom, mikor megismertem, már

TÁRCZA.

Őszi betegségek.

Az őszi szeles, esős időjárás folytán igen sok ember hül meg. Az illetők ilyenkor nagyon rosszul érzik magukat. Kedvetlenek, leverték, bágyadtak. Fáj a fejük, rossz a gyomruk, borzongás futja át egész testüket, hátuk és derekuk táján húzó fájdalmakat éreznek, végül pedig már a láz sem kíméli meg őket.

Ennyi kellemetlen érzés mellett, a meghűlt ember nagyon súlyos betegnek szokta magát tartani. Szerencsére azonban ez a kellemetlen és bizonytalan állapot nem tart sokáig. Egy-két nap, rendszerint már az első huszonnégy óra eltelte után enged a lázas feszültség. Az illetők elkezdnek tüszögölni, kedvetlen érzésük és bágyadságuk szűnik, fejük a nyomás alól felszabadul, hátborzongásuk már alig hogy jelentkezik, a fájdalmak a derékban csillapulnak, amire persze már a nyugtalanító érzés is eltűnik. Mert ilyenkor már a legtöbb ember tisztában van azzal, hogy nem valami súlyos betegség bántja, hanem csak az egyszerű nátha az, amely őt annyira megijesztette.

Mit tegyen már most a náthás ember, hogy az esetleges komplikációknak elejét vegye és hogy gyorsan szabaduljon meg ettől a kellemetlen bajától?

Mihelyt a betegség első tüneteit magán észreveszi, ki se menjen az utcára, hanem maradjon

szépen otthon a meleg, zárt levegőjű szobában. Mert elhíheti nekem akárki is: az egyenletes hőmérsékű szobalevegő a legjobb gyógyítószere a gyulladákos nyakhárttyának. Az a sokféle szer, amiket az élelmes drogisták, mind megannyi náthaellenes szert hoznak forgalomba, rendszerint nemcsak hogy nem használnak, hanem inkább ártanak. Azért is azt ajánlom a náthás embereknek, hogy ne tegyenek addig semmit se a bajuk ellen, amíg az orvosukat meg nem kérdezik. Ha az orvos valamely behatóbb gyógykezelést szükségesnek talál, majd intézkedik. De a beteg ne vágja el kuruzsló szerekkal a rendszeres gyógykezelés útját és különösen ne csináljon az egyszerű és különben is rövidéletű náthából, meggondolatlan eljárásával, krónikusát.

A meghűlésnek egy másik gyakori következménye: a köhögés. Ha a garat nyakhárttyója gyulladába esik, máris köhög az ember. Ez persze még nem nagy baj. Mert az illető egy-két napon át egyenletes hőmérsékű szobában tartózkodik, kerüli a füstös levegőt, lemond a szivarozásról, míg a baj tart és másként is kíméli a torkát, csakhamar megszabadul a köhögéstől. Ha azonban elhanyagolja a baját, sőt meg szivarozással és más ártalmas gőz és párákkal telített levegővel ingerli, beteg nyakhárttyóját, a garat gyulladása nemcsak hogy krónikusává válhatik, hanem még tova is terjed és megtámadja a tüdő levegő útjait: a bronchusokat.

Ez pedig már komolyabb baj. Mert ha a tüdő légutjai betegek, akkor az illető egyén könnyen kap tüdőcsueshurutot és tüdőgyulladást, az ilyen tüdőben pedig tág tér nyílik a tüdővész baciájának az elszaporodására. Azért is azt ajánlom, hogy

ha akár felnőtt, akár gyermek esnek köhögésbe, maradjon otthon az egyenletes hőmérsékű szobában, hívasson azután orvost, aki ha szükségesnek fogja találni, megteszi a kellő lépéseket.

A meghűlés egyik leggyakoribb következménye: az influenza. Ez egy fertőző betegség, amelynek megvan az a sajátosága, hogy járványszerűleg szokott fellépni. Minden valószínűség szerint infekció útján terjed és bacillusok okozzák.

A betegség többnyire egészen váratlanul lepi meg azokat, akik belélesnek. Általános gyengeség és levertség szállja meg a betegeket. Ehhez járul később borzongás, fejfájás a test hőmérséklete néhány óra alatt negyven fokra (Celsius szerint) felszik, a végtagokban az az érzés támad, mintha a beteg valamely nagy megerőltetés folytán teljesen kimerülne. A fejfájás néha szerfelett heves; fájdalom érzés jelentkezik azonfelül az egész testben, de különösen a tarkóban és a derékban. A bőr forró és száraz, az arc lázasan nekipirul, a szembéjek gyulladtak, maguk a szemek pedig nedvesek, fényesek. A nyelv száraz, a mandolák megduzzadnak és legtöbb esetben olthatatlan szomjusság győtri az illetőket, amihez még étvágytalanság is járul.

A legtöbb ilyen megbetegedésnél négy, vagy hat óra múlva csökken a láz és a fejfájás miután a beteg erős izzadáson ment keresztül. Ha pedig a láz megszűnik, akkor egy nap lefolyása alatt meggyógyul az illető. De ezzel ellentétben fordulhatnak elő oly esetek is, amikor a láz napokig is eltart és a betegség nagyon elbágyasztja és lesóványítja a betegeket.

a lejtőn volt. Már le is ért a posványba. Vizsgálódásom eredménye ez: A nép fülig adós. Egy talpalatnyi földje sincs, melyet adósság ne terhelne. A nép iszákos, erkölcstelen, elzúllott; házaikat kidőlt bedőlt kerítés veszi körül és szobáikban a szegénység kiáltó nyomora ütötte fel sátorát. E megdöbbentő állapot oka, hogy a pap összeférhetetlen természete miatt elvesztette tekintélyét, hatni a népre nem tudott. A jegyző a saját vagyonsodása eszméjének élt. Községi süllyedése őt is magával ragadta. Az értelmi osztály laza erkölcsével, tunya dologtalan-ságával rossz példát mutatott; törekvése a nép minden áron való kizsákmányolása, az uzsora, alkohol elterjesztése volt; az iskola nevelő erejének ellen-súlyozása, megsemmisítése ezúljukhoz tartozott. Az ilyen népvezetők hangoztatják: minék az iskola, most is igen sok van. Utjokban áll az iskola.

(Folyt. köv.)

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Barabás Endre, marosvásárhelyi polgári fiúiskolai rendes tanárt kinevezte a szé-kelykereszturi m. kir. állami tanítóképző-inté-zethez segédtanárrá. Barabás jeles képességekkel bíró paedagogus, kiváló társadalmi munkaeső s ezért kineveztetéséhez sokan s így mi is őszintén gratulálunk.

— **Tanári kinevezés.** Szmidá István, a közdivásárhelyi róm. kath. főgymnasium derék ifju tanára kineveztetett a beszercebányai áll. főgym-nasium tanárává. Esetleges eltávozása veszteség volna most fejlődő főgymnasiumunkra, melynek rövid itt-lété alatt is egyik legjelesebb képességu tanáranak bizonyult, kit tanítványai is szeretetteljes r. gaszko-dással vesznek körül.

— **Október 6-ikát Közdivásárhelyen** is szokott ünnepséggel ülték meg. Hétőn délelőtt 10 órakor nagy közönség vett részt a hazafias minoriták templomában tartott gyászisteni tiszteleten. Megelőző napon 6 órakor tartott esti istentiszteleten Tamási Imre plébános gyönyörű hazafias szónoklatban em-lékezett meg a tizenhárom vértanúról. Hazaszeretetre lelkesítő, politikai vonatkozásoktól teljesen ment, tárgyilagos szép beszéde a jelenvolt nagyszámu hí-vekre rendkívül jó hatást gyakorolt. Vajha minden szöszékről ily nemes felfogással ujtának meg a nagy hősök áldott emlékeit.

— **Uj segédlelkész.** Czirmai Zoltán püspöki titkár helyébe a közdivásárhelyi ev. ref. egyház-község Ős z Lázár végzett theologus alkalmaztatott segédlelkészül.

Az influenzának különben három faja van. Az egyik: az ideges; a második: a hurutos; a harmadik: a gasztrikus forma. Az elsőnél az ideges tünetek, a másodiknál a légzőszervek gyulladása, a harmadiknál pedig az emésztő szervek zavarai a legszembetűnőbbek. Magától értetődik azonban, hogy a láz egyik formát sem kiméli meg.

Maga az influenza különben nem valami veszedelmes betegség és ha a beteg gondos ápolásban és gyors orvosi gyógykezelésben részesül, néhány nap múlva talpra áll. De végzetessé válhat ez az egyszerű és jóindulatú betegség is abban az esetben, ha elhanyagolják. Ilyenkor ugyanis sorra követ-keznek a komplikációk: tüdőgyulladás, az agyhártyagyulladás mindenféle fülbaj, vesebaj, hisztéria, sőt elmebaj is.

Nagyon tanácsos azért, ha nem engedjük a kisjelentőségű influenzát nagyra fejlődni és kom-plikálódni. Mihelyt érezzük a fellépését, rögvost ma-radjunk otthon. Ovakodjunk a hideg és nedves le-vegőtől, fordítsunk gondot a megfelelő táplálkozásra és ne érintkezzünk másokkal, mivel a baj ragályos természetű. Még helyesebben jár el az, aki ágyba fekszik, amint a betegség első tünetei nála jelent-keznek és azonnal az orvosért küld.

A kellemetlen őszi időjárásnak egy további gyakori következménye az a kellemetlen betegség, amelyet az orvosok lumbágónak, a laikus emberek pedig derékfájásnak neveznek. Ez a baj is rende-sen azzal kezdődik, hogy a beteg eleinte kedvetlen, levert és bágyadt, fáj a feje, rossz az emésztése, gyakran összeborzong és a dereka táján erős saj-gást érez, amelyet lázas állapot kísér. A tünetek te-

— **A héjasfalvi honvédemlék leleplezése.** Kolozsvárról jelentik lapunknak: Az okt. hó 20-án tartandó héjasfalvi honvédemlék felszentelésére meg-hívják az erdélyi csatákban részt vett honvédek következő egyleteit: Brassó, Csíkszereda, Deés, Déva, Közdivásárhely, Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagy-Enyed, Nagyszeben, Szilágy-Somlyó, Székelyudvar-hely, Torda, Zilah. Eme honvédegyletek létezéséről és működéséről vannak idáig egyletek.

— **Carnot fia Erdélyben, Zabolán.** Carnot E., az egykori francia köztársasági elnök fia, Schoch A. paraguay-i belga konzullal és Moser Henrikkel, Bosznia párizsi világiállítási főbiztosával Erdélybe, a háromszék megyei Zabolára utazik va-dászatra, a hol gróf Mikes Árminnak lesznek ven-dégei. Okt. 5-én érkeztek Bőcsbe s a Heger-féle Erzsébet-vendéglőbe szálltak. Innen a napokban érkeznek Zabolára.

— **Az ipari munkának vasárnapi szüne-teléséről** szóló 1891. évi XIII. t. cz. 3. §-a alapján a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 63617/301. sz. alatt a hivatali elődjének 1892. évi márczius hó 5-én 14837. sz. alatt kiadott rendeletének kiegészítéséül a következő rendeletet adta ki: „Gyorsárúknak fu-varozása, felvétele és kiszolgáltatása általában, vala-mint sörnek, élő baromfinak és romlkony termé-szetű élelmi szereknek (mint friss gyümölcs, friss főzelék, friss hus, friss hal, leölt baromfi, leölt vad, tojás, tej, vaj, turó, sajt, stb.) fuvarozása ezúljából teherárúként való feladása, valamint a teherárúként érkező ily cikkekkel álló küldemények kiadása és az állomásról való elfuvarozása vasárnapokon és Szent-István király napján déli 12 óráig végezhető. Az idézett rendelet II. A. 5. a) pontjához, illetve hivatali elődömnök ezt módosító, 1893. évi november hó 23-én 84842. sz. alatt kibocsátott rendelete I. pontjához pedig a következő rendelkezést fűzöm: Vasárnap és Szent István király napján a jég egész napon át gyártható, árusítható, szállítható, szállítás ezúljából feladható, rendeltetése helyén kiadható és az állomásról elfuvarozható. E rendeletem kihirdetése napján azonnal életbe lép. Budapest, 1901. szept. hó 25-én Hegedűs s. k.

KÖZEGÉSZSÉGÜGY.

Az „övszerek” ellen. A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök a női termékenység meggátolására szolgáló szereknek és készülékeknek a forgalomból való kitiltása tár-gyában a következő körrendeletet adta ki valamennyi törvényhatóságnak:

Miután többször előfordult, hogy egyes, a női termékenység meggátolására szolgáló bizonyos czim vagy név alatt a magyközönségnek ajánlott és for-galomba hozott szerek, vagy készülékek, melyeknek száma az utóbbi időben rohamosan kezdett felsza-porodni, a forgalomból való kitiltásuk után, a vo-natkozó tilalmi rendelet kijátszására más név alatt, vagy csekélyebb változtatással más alakban ujabban is forgalomba hozattak és ajánlottak, szükségessé vált, hogy az esetről-esetre szóló eltöltő rendelkezé-sok helyett e tekintetben általános rendelkezés tör-ténjék, annál is inkább, mert az orsz. közegész-ségi tanács többször meghallgatott véleménye szerint, a szóban levő fogamazást meggátló szerek és készülé-kek vagy jelentékeny egészségi ártalmat képeznek, vagy pedig a közönség megtévesztésével annak ki-zsákmányolására alkalmasak, valamint arra is, hogy a közönség erkölcsi érzékét sértsék, sőt aláassák, nem is említve a dolog népesedési és közgazdasági szempontokból való fontosságát.

Ezenlőfogva az ide mellékelt rendeletet adtam ki, melyet azzal küldök meg (czimnek), hogy azt hozza megfelelő uton köztudomásra s annak végre-hajtása tárgyában megfelelően intézkedjék.

A rendelet így hangzik:

1. Minden olyan erőművi készüléknek, vagy vegyi anyagokból összeállított készítménynek, mely a női nemicsatornába való bevezetés, vagy a méh szájadékának befedése által a női termékenység megakadályozására szolgálhat: az ország területén való forgalomba hozása, terjesztése, eladása, illetve külföldről való behozatala tilos.

2. Hasonló tilalom alá helyezek bármely más szert, készítményt és készüléket is ha az a női ter-mékenység megakadályozásának ezúljatával hozatik ajánlatba.

3. Ezen tilalom megszegése az 1879. évi XI. t. czikk 1. §-a értelmében kihágást képez s 15 napra terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

4. Ezen tilalom nem érinti az ilyen készülékek és eszközök forgalmát akkor, ha azok, mint gyógy-eszközök írásbeli orvosi rendeletre, vagy utasításra orvosi műszereszek által készítettnek, illetve kia-datnak.

5. A jelen rendelet hatálya — önként érthe-tőleg — kiterjed mindazon, ilyen, vagy hasonló szerekre, eszközökre és készülékekre is, melyek egyes külön itteni rendelkezésekkel a forgalomból már előbb kitiltattak, miért is az említett külön rendeleteket ezzel hatályon kívül helyezem.

Budapest, 1901. évi szept. 26-án.

A miniszter helyett:

Gullner, s. k.
államtitkár.

Szerkesztői üzenet.

Zs. Gy. Kolozsvár. A tárczára sort fogunk keríteni. Azt a paedagogiai dolgozatot sziveskedjék beküldeni; addig nem tudunk hozzászólni. Üdvözlöt.

K. J. urnak. Hogy kik a zsidó képviselők az új képviselőházban, erre épen kapóra jön feleletül a „Pesti Hirlap” vasárnapi számában a következő szerk. üzenet: A mult országgyűlésen tizen hat zsidóhitű képviselőnek volt mandátuma és ugyanannyit választottak meg a mostani választások alkalmával is. A régiek közül ismét megvá-lasztották dr. Neumann Ármint, dr. Neményi Ambrust, Weisz Bertholdot, dr. Heltai Ferenczet, dr. Nagy Sándort, Visontai Somát, Barta Ödönt, Wolfner Ti-vadart, Mandel Pált és Vészi Józsefet. Az ujak ha-taan vannak s ezek a következők: dr. Vázsonyi Vil-mos, Sándor Pál, Bakonyi Samu, Beck Marcell, Révai Mór és dr. Reich Aladár. Ezek a zsidóhitű képviselők pártállás tekintetében így oszlanak meg: Neumann, Mandel, Neményi, Weisz, Heltai, Vészi, Wolfner, Sándor Pál, Nagy, Beck és Révai szabad-elvűek; Barta, Bakonyi, Reich Kossuth-pártiak; Vi-sontai Ugronpárti; Vázsonyi pedig demokrata. Tehát, amint láthatja, csak néppárti nincs közöttük.

NAGY BÉLA Dr.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.
Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Hirdetések.

131.564. VII. a. sz. m. kir. Belügyminiszter.

Erdély legkitünőbb új ásvány- és gyógyvize: Bodok sűtőpataki

„VILMA-FORRÁS.”

A „Vilma-forrás” vize egyike a legkedvezőbb vegyi összetételű földes alkalikus ásványvizeknek. Mint gyógyviz orvosi tekintélyek által javallva van: a légző szervek és gyomor hurutos bántalmainál, emésztési hiányoknál, étvágytalanságnál, a húgyszervek hurutos bántalmainál, esont képződésnél és Bright kóránál stb.

Mint élvezeti víz kristály tisztasága és kellemes savanykás zénél fogva páratlan ásványviz.

BIZONYÍTVÁNY.

A sűtőpataki „Vilma-forrás” ezim alatt forgalomba lévő gyógyvizet sikerrel alkalmaztam mind ama betegségekke szemben, melyek ellen hasonló összetételű ásványvizek szoktak alkalmaztatni.

Kolozsvárt, 1901. április 12-én.

professor Dr. Purjesz Zsigmond s. k.

Főraktár: Kovács Sándor urnál Kézdivásárhelyen.

Szétküldési központ: Sepsi-Bodok.

Barabás Ferencz,

21. 16 - 0. gyógyszerész a „Vilma-forrás” kezelője

A t. butorvevők
beeszes figyelembe van szerencsém ajánlani Kézdivásárhelyt az ev. ref. templommal átellenben nagy vásártékekben felhalmozott

butor raktáramat,

a hol állandóan raktáron vannak: szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezések, ruha és étesszékények, szalon- és ebédlő asztalok, ágyak, mosdó és hűtő szekrények; továbbá: magas, félmagas, háttas és hűtő dírányok, garnitúrák, matraczok, fali és toaletti tükrök, nád, és préselt ületű hajlított székek, ablak carnisok, stb., melyeket mind honi gyárakból szereztén be, azon helyzeiben vagyok, hogy azokat olcsó árak mellett a legszebb kivitelben árusíthatom el.

Kitünő tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

A
SZÉKELYFÖLD
kiadóhivatala

A
SZÉKELYFÖLD
kiadóhivatala

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája,
könyvkötészete, papír- és írószerkeres-
kedése Kézdi-Vásárhelyt.

Nagy választék minden-
nemű ironok,
noteszek, tol-
lak, tollszá-
rak, és tinta-
tartókban.

Dus raktár is-
kolák részé-
re színes víz-
festék, radir-
gummi, rajz-
papír és rajz-
szegyekből.

Könyv- nyomda!

Nagy nyom-
tatvány rak-
tár községek,
egyházak, is-
kolák és ügy-
védi irodák
részére.

Mindenmü
bekötött üz-
leti könyvek
nagy választékban.

Könyvnyomdában az e szakmába vágó
mindennemű munkákat, u. m.: folyóiratok,
művek, füzetek, körlevelek, falragaszok, bár-
czakönyvek, számlák, üzleti- és névjegykár-
tyák, levélsejtek, levélborítékok cégnyomással,
gyászjelentések, eljegyzési, esküvői és alkalmi
meghívók elkészítését a mai kor igényeinek
megfelelően gyorsan és pontosan a legjutá-
nyosabb áron vállalom el.

Közigazgatási, körirvosi, egyházi stb.
hivatalok részére nagy nyomtatvány raktárt
tartok. A közigazgatási nyomtatványo-
kat készpénzfizetés mellett mélyen
leszállított áron árusítom el.

Kiadásomban hetenkint kétszer megjelenő
„SZÉKELYFÖLD”

politikai, közgazdasági, társadalmi és szép-
irodalmi hírlapra előfizetéseket bármely idő-
ben elfogadok. Előfizetési ára: Egész évre 10
kor., félre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil.
Iparosoknak helyben 8 korona.

Háromszék vármegye nyom-
tatvány szállítója.

Különleges-
ségek levél
papírok, név-
jegyek, me-
nyegzői és
eljegyzési
kártyákban.

Iskolák ré-
szére min-
denféle írkák,
gyakorlatok,
egyes és
háromszögü
vonalzók.

Papírke- reskedés!

Könyvek, fü-
zetek, folyó-
iratok bekö-
tése a legol-
csóbb áron
eszközölhe-
tők.

Folyóiratnak
megrende-
lése a legna-
gyobb száza-
lék leenge-
désével vállal-
tatik el.

jó családból való felvétel; egyik nyomdász, a másik könyvkötő
tanulónak Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában.

Két fu